

Mottagare
Regionstyrelsen

Information. Rapportering Internationell strategi och EU

Förslag till beslut i regionstyrelsen

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

I enlighet med *Arbetsgång för Region Gotlands övergripande internationella och EU-relaterade ärenden* (RS 2018/454) redovisas här:

- Reserapporter
 - Lofotenkonferensen 2025, den 5-6 februari 2025, Solvaer, Norge
- Inkomna inbjudningar till internationella konferenser och möten i Sverige och utomlands
- Aktiviteter genomförande inom ramen för ordförandeskapet i CPMR
- Övrigt från de internationella nätverken
 - OWHC – Organisation of World Heritage Cities presenterar slutsatser från symposium i Cordoba
 - UBC:s webinarier om vatten, biologisk mångfald, klimat, mobilitet och energi 2025
 - UBC nominering till styrelsen
 - YouthHansa i Beverly, UK
 - Rapport från Gammalsvenskby november 2024– januari 2025

Arbetsgången för Region Gotlands övergripande internationella och EU-relaterade ärenden syftar till att förtydliga Region Gotlands internationella synlighet och engagemang i organisationer och nätverk på en övergripande strategisk nivå.

Reserapporter

<p><i>Deltagare (namn, befattning, avdelning, förvaltning)</i></p> <p>Meit Fohlin, regionstyrelsens och regionala utvecklingsrådets ordförande</p> <p>Malena Bendelin, enhetschef samhällsplanering, avdelningen för regional utveckling, regionstyrelseförvaltningen</p> <p>Maja-Malin Ekelöf, strateg infrastruktur och kommunikationer, avdelningen för regional utveckling, regionstyrelseförvaltningen</p> <p>Med på resan var också Maria Fiskerud, projektledare på Science Park Gotland</p>
<p><i>Möte, datum, plats, eventuell länk</i></p> <p>Lofotkonferensen, 5-6 februari, Svolvær.</p> <p>Pilot Lofoten Luftfart, 7 februari, Svolvær.</p> <p>Länk: https://www.lofotkonferansen.no/</p>
<p><i>Nätverk/sammanhang</i></p> <p>Samverkan kring hållbart flyg och andra gemensamma utmaningar och möjligheter.</p>
<p><i>Finansiering (t.ex. EU projekt, extern finansiering, stöd internationella strategin)</i></p> <p>Egen finansiering</p>
<p><i>Beskrivning</i></p> <p>"Lofoten – de grønne øyene" är ett offentlig-privat samarbete mellan Lofotrådet, Lofotkraft och Destination Lofoten. Tillsammans har det tagit fram "Veikart for Lofoten, De grønne øyene 2030". Under vecka sex genomfördes Lofotkonferensen (5-6 februari) och ett antal kringaktiviteter, för att sätta ljus på utmaningar och möjligheter inom ramen för veikarten (färdplanen).</p> <p>Veikarten innehåller sex programområden:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Miljøkrav i offentlig budsjettering og anskaffelser2) Nullutslipps transportsoner3) Nullutslipp reisemål4) Lavutslipp kystfiske5) Lavutslipp landbruk og havbruk6) Lavutslipp luftfart <p>Resan hade sin grund i samverkan och kunskapsutbyte utifrån veikarten, med fokus främst inom programområdena två och sex. Ett förstärkt</p>

samarbete med andra regioner, såsom Lofoten, kring hållbart flyg är en strategiskt prioriterad fråga i enlighet med Vårt Gotland 2040, genomförandeprogrammet för klimat, miljö och energi (målet Minst en operatör flyger kommersiellt med elflyg till och från Gotland) och regionfullmäktiges prioritering att Region Gotland ska prioritera en skyndsam energi- och klimatomställning.

Dag ett, 5 februari, var i huvudsak resdag. Region Gotland anlände till konferensen vid åttatiden på kvällen och deltog då på konferensmiddagen, placerade tillsammans med kommunordförandena i Lofotrådet, ett regionalt råd för de sex kommunerna i Lofoten: Røst, Værøy, Moskenes, Flakstad, Vestvågøy och Vågan. Rådet arbetar med frågor som rör regiongemensamma utmaningar, i syfte att främja regional utveckling. Middagen gav möjlighet att direkt utbyta erfarenheter om skillnader och likheter i möjligheter och utmaningar, två ö-regioner emellan.

Den 6 februari var Lofotkonferensens andra och sista dag. Region Gotland deltog från scenen i dagens första programpunkt *Energiomstilling og produksjon i Lofoten* med erfarenheter från Gotland. Region Gotland deltog även i panelen *Energiomstilling og erfaringsutveksling mellom Nord og Norden* tillsammans med ordföranden för Lofotrådet och koncernchefen i Lofotkraft. På programmet för konferensen stod under dagen utöver frågan om energiomställning även möjligheterna med cirkulärekonomi, hur man kan stimulera till innovation genom projektmedel, teknologiomställningen kopplat till kustfiske och behovet av hållbar mobilitet.

Efter konferensens officiella avslut deltog Region Gotland på en workshop med titeln *Hva skal til for å nå målet om et belårig reiseliv?* med konkreta insikter kring hur besöksnäringens företag kan tänka för att locka fler besökare andra delar av året än högsäsong.

Därefter deltog Region Gotland i ett möte med Lofotrådet, Destination Lofoten och Lofotkraft. Lofotrådets ordförande berättade om deras samverkan, kommunernas struktur och om aktuella frågor.

På fredagen 7/2 deltog Region Gotland i ett heldagsseminarium med fokus på hållbart flyg. Inom ramen för veikarten har man ställt upp målet att Lofoten ska vara pilotområde för utsläppsfri flygtrafik med devisen *"If you make it here, you can make it anywhere"*. På scen deltog bland annat Maria Fiskerud, Science Park Gotland, och presenterade Gotlands färdplan för elflyg samt det Trafikverket-projekt som nu startar igång på Science Park Gotland. Även bland annat Avinor, Deutsche Aircraft, Norwegian och Norges arktiske universitet deltog med sina perspektiv.

Den 8/2 gick resan hem.

Reflektion/ bilder

Lofoten och Gotland delar många likheter. Utsattheten för väder och vind och isoleringen som kan uppstå utav själva ö-läget inte minst. Det blev tydligt illustrerat under vår vistelse då många flyg, färjor och bussar ställdes in eller

omdirigerades på grund av hårt väder. Många sista minuten-ändringar fick göras i programmet till följd av att flera deltagare helt enkelt inte kom fram i tid. Denna bild är från Leknes flygplats dit vi blev omdirigerade då flygen på fredagen vare sig kunde landa eller lyfta i Svolvær.

Vi blev väldigt väl mottagna av konferensvärdarna och de uttryckte stor glädje över att vi var där. Många tyckte att nedslaget om Gotland och hur vi arbetar i frågor om energiomställning var intressant och givande. Meit svingande en lans för vindkraften, en fråga som är mycket kontroversiell på Lofoten med ett i princip enigt motstånd. Samtidigt står de liksom Gotland inför utmaningen i att inte vara självförsörjande på el och alltså beroende av import från fastlandet, vilket problematiserades utifrån beredskapssynpunkt.

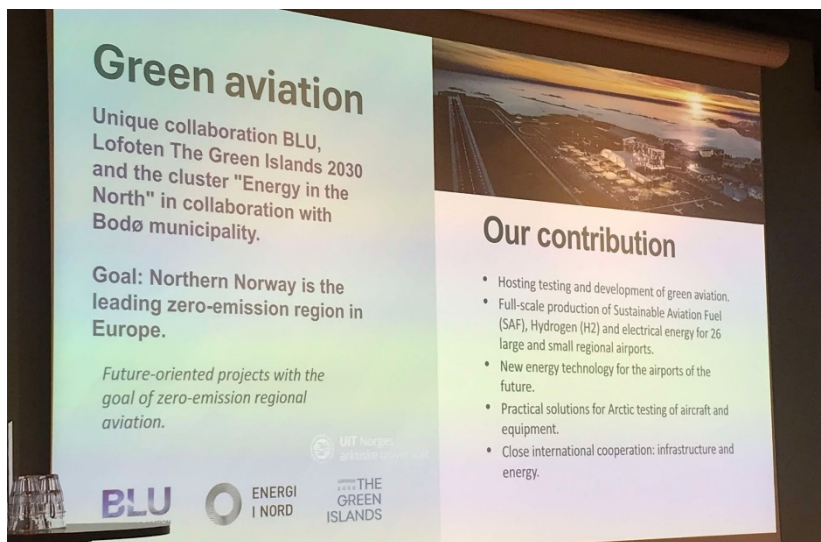
Meit under sin presentation och i paneldiskussion.

Vi kunde skriva under på många liknande utmaningar, inte minst komplexiteten i att erbjuda väl utbyggd kollektivtrafik med ett mindre resandeunderlag.

Gotlandsdelegationen i möte med representanter från Lofotrådet, Lofotkraft och Destination Lofoten. Vi konstaterade en liknande kontext för våra platser och värdet i att spegla sig emot andra. Ett exempel på en ständigt aktuell utmaning på Lofoten där vi har liknande erfarenheter handlade om skolan, där man beskrev problematiken med mycket små enheter, men där nedstängning av skolor är politiskt mycket svårt. Vi pratade även om transporter där Lofoten liksom Gotland står inför en situation med ett för litet utbud av flygtrafik, men där det till skillnad från Gotland handlar om att staten subventionerar biljetterna så att de är förhållandevis billiga, utan att samtidigt öka utbudet. Vi fick även veta att färjetrafik till öar som inte har någon vägförbindelse är hundra procent subventionerat av staten för resenären. Vi pratade mycket om besöksnäringen som är en viktig näring,

och där det finns likheter Lofoten och Gotland emellan avseende hur det påverkar infrastruktur, bostadsutbud och priser.

Fredagen gick i det hållbara flygets – eller bristen därpå – tecken.

Seminariet var en del i ett pågående projekt mellan flera intressenter. Budskapet från flera av talarna var att det är SAF (sustainable aviation fuel) som i dagsläget är den mest framkomliga vägen.

Budskapet från Gotland var tydligt – we want to fly electric! Men Maria Fiskerud underströk framför allt att vi måste jobba med alla tillgängliga lösningar parallellt för att ta oss an frågan: el, vätgas, SAF, hybrid.

Inkomna inbjudningar till internationella konferenser

Sea You Festival, Kołobrzeg, Polen, 4-6 July 2025

En inbjudna som förmedlats via UBC-nätverket. Festivalen är ett årligt evenemang med maritimt tema. Kulturen har starka inslag i programmet med musik, litteratur, film och diskussioner om maritima teman. De drömmer om att få vara värdar för möten med skandinaviska deckarförfattare. Kołobrzeg siktar på att bli Europas kulturhuvudstad 2029. Den årliga festivalen är ett led i att nå dit.

Region Gotland prioriterar inte att delta

VIII UBC General Conference, Słupsk/Dolina Charlotty, Poland, 4-7 November 2025

Region Gotland har mottagit en tidig inbjudan till UBC-nätverkets bi-annuella Generalkonferens. Värdestaden och UBC-nätverket bjuder in UBC-städer att samskapa programinnehållet. Konferensen kommer att fokusera på att stärka städernas roll i EU och se till att deras prioriteringar påverkar politiska beslut och finansieringsbeslut. På agendan står att navigera i EU:s nya finansiella ramverk, förbättra påverkansarbetet, maximera finansieringsmöjligheterna, bygga upp kapaciteten för politiskt engagemang, främja samarbetet mellan städerna och hålla kvar stadsfrågorna på EU:s agenda.

Region Gotland undersöker möjligheterna med att inom ramen för det arbetet som sker i Planning Cities Commission bidra till programinnehållet.

Region Gotland prioriterar att delta

UBC Learning Cities Commission studiebesök i Hamburg, Tyskland, den 8-9 april 2025

Studiebesöket fokuserar dels på samarbeten och pågående projekt, dels på att förbereda Learning Cities Commission för kommande konferenser såsom EUSBSR 2025 och BSR Education Conference 2025.

Region Gotland är i nuläget inte aktiv i UBC Learning Cities Commission. Inbjudan är förmedlad till UAF för kännedom.

UBC SUMP (Sustainable Urban Mobility Planning) in the Baltic Sea Region, hybridmöte den 18 mars 2025, kl 9-12:30, Gävle, Sverige

Ett möte för sakkunniga om TEN-T, erfarenheter i Sverige av SUMP, och befintliga vägledningar och verktyg i Östersjöområdet.

Region Gotland är inte aktiv i UBC Sustainable Cities Commission. Inbjudan är förmedlad till sakkunnig strateg på den regionala utvecklingsavdelningen.

Inbjudan till CPMR:s ordförande att närvara vid Région Bretagnes mottagning den 18 februari 2025, Bryssel, Belgien

En inbjudan inkommen till CPMR-sekretariatet till ordförande Filip Reinhag att närvara vid Région Bretagnes mottagning.

Till följd av andra åtagande kan ordförande inte delta.

Region Gotland prioriterar inte att delta

Möte med kommissionär Costas Kadis och CPMR, den 8 april 2025, Bryssel, Belgien

Kommissionär Kadis ansvarar för fiske och havsfrågor.

Ett deltagande inom ramen för Filip Reinhags roll som ordförande för CPMR. Mötet med kommissionären kommer att kombineras med andra möten i Bryssel.

Region Gotland prioriterar att delta

CPMR North Sea Commission styrelsemöte, den 7-8 april 2025, Halmstad Sverige

Inbjudan från ordförande för CPMR Nordsjökommissionen till CPMR:s ordförande.

Ett deltagande inom ramen för Filip Reinhags roll som ordförande för CPMR. Till följd av andra åtagande kan ordförande inte delta.

Region Gotland prioriterar inte att delta

CPMR Island Commission årsmöte, den 23-24 april 2025, Santa Cruz de La Palma, Spanien

Region Gotland är medlem i CPMR och i 2 av dess geografiska kommissioner, varav ö-kommissionen är en. Årsmötet är ett tillfälle att följa upp arbetskommissionens arbete, sätta mål och besluta om arbetsgrupper, ta del av varandras best practice, komma överens om opinionsbildande insatser och budskap. Årets konferens ger tillfälle att berätta om det pågående projektet "Improving the quality of multi-level governance and strengthening the resilience of island economies" (OECD-projektet) och hur resultaten kan bidra till Ö-kommissionens opinionsbildningsarbete vis-à-vis EU:s institutioner.

Region Gotland prioriterar att delta

CPMR Atlantic Arc Commission, 4-6 juni 2025, Sevilla, Spanien

Inbjudan från ordförande för CPMR Atlantic Arc till CPMR:s ordförande att medverka vid årsmötet.

Ett deltagande inom ramen för Filip Reinhags roll som ordförande för CPMR.

Region Gotland prioriterar att delta

UN Ocean Conference och CPMR Intermediterranean Commission, den 10-15 juni 2025, Nice, Frankrike

Inbjudan från

CPMR North Sea Commission, den 25-27 juni, Oldenburg, Tyskland

Inbjudan från ordförande för CPMR Nordsjökommissionen till CPMR:s ordförande att medverka vid årsmötet.

Ett deltagande inom ramen för Filip Reinhags roll som ordförande för CPMR.

Region Gotland prioriterar att delta

Save the date

CPMR Political Bureau, den 2-4 juli 2025, Zuid-Holland, Nederländerna

CPMR Baltic Sea Commission General Assembly, den 27 augusti 2025, Bryssel, Belgien. OBS! Ny datum

Aktiviteter genomförande inom ramen för ordförandeskapet i CPMR

Under perioden 1 januari 2025 till 15 februari 2025 har följande aktiviteter hänt:

- CPMR ordförande digitalt möte med Région Bretagnes högsta politiska ledning, den 3 januari
- CPMR Ordförandebesök sekretariatet i Barcelona, planering General Assembly, och möte med Union for the Mediterranean, den 20-21 januari
- CPMR Ordförande digitalt möte med SEARICA (Seas, Rivers, Islands and Coastal Areas Intergroup), EU-parlamentet, den 23 januari 2025
- CPMR Political Bureau presidium, digitalt möte, den 28 januari
- CPMR Ordförande talade på konferens på temat "Strengthening EU Island's Grids and Electricity system towards a 100% renewable supply", ett samarrangemang mellan Clean Energy for EU Islands och CPMR Island Commission, i Bryssel den 30 januari
- CPMR Ordförande deltog i CPMR Baltic Sea Commission Executive Committee (styrelsen), den 5 februari
- CPMR Ordförande deltog i "Shaping an ambitious EU Oceans Pact together", The SEARica Intergroup Launch Conference (2025-2029) SEARICA (Seas, Rivers, Islands and Coastal Areas Intergroup), EU-parlamentet, Bryssel, den 5 februari 2025
- CPMR Ordförande möte med kommissionär Raffaele Fitto med ansvar för Sammanhållning och reformer. Bryssel den 6 februari.

Övrigt från de internationella nätverken och samarbetena

OWHC – Organisation of World Heritage Cities presenterar slutsatser från symposiet den 24-27 september 2024 i Cordoba

Rapporten är ett viktigt bidrag till den process som kommer att utvecklas under 2025 och 2026 fram till OWHC:s 18:e världskongress 2026 som kommer att hållas i Marrakech.

Rapporten ger en kortfattad överblick av processen fram till Cordoba och de väsentliga delar som ingår inklusive samarbetsnätverken mellan grupper av städer på olika teman.

https://mcusercontent.com/f44c6a8aa017afb876fa1fd20/files/140aa6f2-0f9c-b2ce-0b87-7a07de9117c7/Symposium_Rapport_ENG.pdf

UBC-nätverket arrangerar webinarier om vatten, biologisk mångfald, klimat, mobilitet och energi

Nu går det att anmäla sig till UBC TALKS webinarieprogram för 2025. Det är kostnadsfria webbseminarierna som fokuserar på städerna i Östersjöregionen, med best practice från ledande regionala experter. Det går att registrera sitt deltagande för alla webbseminarier redan nu på nätverkets webbplats:

www.ubc.net

UBC och nominering till styrelsen

Den 4-7 november är det generalkonferens för UBC i Polen och tills dess ska ett omval av nya styrelseposter göras. Malin Lauber, kommunstyrelsens ordförande i Växjö kommun och vice ordförande i UBC, bjuder in till ett nomineringsmöte för val av svenska styrelserepresentanter.

Nomineringar kan ske till följande poster (frivilligt) och det kan bara vara en kandidat per post och land:

- Nominering till presidiet vilket består av en ordförande och fyra vice ordförande (två årsperiod);
- Nominering till styrelsen för medlemsstäder (två årsperiod);
- Nominering till revision (två årsperiod);
- Nominering till i vilken stad sekretariatet bör ha sin placering (fyraårsperiod).

Medlemsstäder som önskar nominera till ordförande eller vice ordförande behöver göra det skriftligt med underskrift från kommunstyrelsens ordförande.

Sveriges nomineringar skickas till sekretariatet i Gdansk via Växjö kommun som nationell koordinator. Detta ska göras senast i mitten av september.

HANSAN Inbjudan till mini-Hansadag för YouthHansa i april 2025

Region Gotland har mottagit en inbjudan till den 2:a MiniHanse-dagen, som äger rum den 3-6 april i Beverley (UK). Mötet vänder sig till ungdomar i åldern

18-25 år från hansastäderna. Projektgruppen för Hansedagen 2025 har hanterat inbjudan och sänt vidare till Visbys unghanseater.

Rapport från Gammalsvenskby november 20204 – januari 20205

Gammalsvenskby är under ständiga terrorbombningar från Ryssland. Attackerna riktas mot både civila mål och infrastruktur, vilket försvårar tillgången till livsnödvändig hjälp. Byborna är hårt drabbade, och endast cirka 43 personer, befinner sig fortfarande kvar i byn. Majoriteten har flytt och är internflyktingar i området, utanför artilleriavstånd. Vi har med hjälp av våra team på plats kontakt med c:a 900 av internflyktingarna. Byborna lider av akut brist på livsmedel, vatten, värme och trygghet. De som är kvar vägrar flytta, men under hösten har det blivit färre. De flesta byggnader är förstörda, byn börjar likna en grushög. Hjälpinsatser möter stora utmaningar på grund av att Ryssland metodiskt attackerar hjälptransporter. Ryssland har även spridit personminor i form av löv i området, vilket ökar riskerna för både invånare och hjälparbetare. Nu måste de både spana efter attackerande drönare i luften och små, förrädiska minor på marken. Hjälparbetet har trots svårigheterna fortsatt för att stödja byborna. Några av de viktigaste insatserna den senaste tiden inkluderar utdelning av förnödenheter där grönsaker, bröd och vatten distribueras regelbundet trots att vägarna bombats systematiskt av Ryssland.

Till internflyktingarna i området har varma kläder, byggplast, cyklar och rullatorer från Sverige samlats in och levererats av Föreningen Svenskbyborna. De har delats ut av Nina Knutas hjälpteam på plats. Sven Bjerlestam och Benny Jakobsson var chaufförer.

Brikettleveranser har också varit en central del av hjälpen. Över 200 ton briketter har distribuerats till hushåll med kaminer för att säkerställa värme och matlagning under vintern. Denna insats har gjorts av Gotlands Museums projekt Gammalsvenskbyns Kulturarv.

Till jul fick 200 barn i närområdet godis, vilket bidrog till lite glädje och hopp i en mycket svår situation. Föreningen Svenskbyborna gjorde detta i samarbete med den svenska hjälporganisationen Direct Ukraine.

Under januari har föreningen svenskbyborna levererat 12 elverk, i samarbete med Powerup Ukraine, till Beryslavs administration/Gammalsvenskby och till

den nystartade ukrainska fonden ”The heritage & revival fond of Gammalsvenskby”. En stiftelse som dels hjälper Gammalsvenskbyns befolkning, dels soldater från byn, som är vid fronten. Stiftelsen har också samlat en grupp med volontärer, de flesta från byn, med viktiga kompetenser som jurister, ekonomer, lärare m.m. Några av dessa är redan nu på utbildningar för att stärka stiftelsen inför framtida arbeten med återuppbyggnad av byn. Stiftelsen initiativtagare var på besök i Sverige och Gotland i december och träffade bl.a. Sofia Hoas och Peter Knutas samt Swedish rescuers.

De lokala hjälparbetarna på plats är sanna hjältar som dagligen riskerar sina liv för att bistå sina medmänniskor. Tack vare deras mod och ihärdighet kan hjälpen nå fram till de mest behövande, trots extrema faror. Den ambulans som levererades tidigare i höstas har fått arbete som civil likbil i Beryslavs region.

En soldat till från byn har dödats i strid vid fronten. En annan är krigsfånge. Han befann sig på första försvarslinjen och hans far på den andra, och de var omringade. Yaroslav ringde sin far och sa adjö. Hans far lyckades ta sig ur omringningen tillsammans med sina kamrater, men där Yaroslav befann sig var allt förstört och hans kropp blev kvar där. De trodde först att han dödats, men fick sen filmer på att han var vid liv. Ryska utpressare har skickat bilder på honom och försöker få föräldrarna att betala pengar för att få han frisläppt, men ingen som tidigare betalat har fått tillbaka sina anhöriga. De kämpar nu för att få hem honom helskinnad.

Region Gotland, tillsammans med vänorten Beryslav (Gammalsvenskby), planerar att göra en ny ICLD-ansökan (Internationellt Centrum för Lokal Demokrati). Syftet är att arbeta med medborgardialog och utveckla strategier för hur befolkningen ska kunna återvända till kommunen Beryslav.

I mitten av november var en delegation från Region Gotland samt Beryslav på en träff med ”Nätverket Demokratisk Resiliens” som finansieras av ICLD. Förutom utbildningar och utbyten var de på studiebesök i EU-parlamentet samt EU-kommissionen.

Gotland Museums projekt Svenskbyns kulturarv, finansierat av Utrikesdepartementet jobbar på med en lokal kulturmiljöplan i dialog med befolkningen från byn. De planerar vidare på ett sommarläger på Gotland i

början av juni, för 40 av byns barn i åldern 10-16 år. Syftet med projektet är skapa framtidstro för Gammalsvenskbys invånare.

Föreningen Svenskbybornas insamling tuffar på och det fortsätter komma in pengar. Det är främst Sofia Hoas och Peter Knutas som är ute och föreläser i snitt en gång i veckan för olika grupper, mest på Gotland, men även på andra ställen i Sverige.

Tillsammans kan vi fortsätta stödja Gammalsvenskby och ge dess invånare hopp i en mycket svår tid. Byborna är oerhört tacksamma att känna det stöd som kommer från Sverige.

Tillsammans är vi starka! Slava Ukraini!

Sofia Hoas 250124

Ordförande föreningen Svenskbyborna

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-02-19

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Stefan Persson
Regional utvecklingsdirektör